NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v saboto 29. aprila 1854. *List 34.*

Imenitnost apna za kmetijstvo.

(Dalje.)

Apno — to je, živo ali žgano apno — je velika dobrota za kmetijstvo. To je tako gotovo, kakor amen v očenašu. In vendar ga ta hvali, uni pa graja, — kako to? zakaj so si skušnje nasproti?

Ta zastavica se dá prav lahko uganiti. Kakor ni vsak gnoj za vsako zemljo, tako tudi je z apnom. Kdor ne pozna lastnosti apna, — kdor misli, da apno mora na vsaki zemlji dobro storiti, tak je ne bo z apnom nikoli prav zadel, in če jo prav zadene, se je mu le primirilo po sreči. V vsih kmetijskih rečéh je uma in prevdarka potreba, da se vsaka reč prav opravi, scer naj boljša reč pride ob dobro ime, in namesto da bi se hvalila, se zaničuje, pa le po krivem.

Da se tedaj lastnosti živega apna do dobrega spoznajo, in da naši kmetovavci zvejo: kdaj in kako je apno koristno, jim hočemo to reč natanko razložiti.

1. Živo, žgano apno je v vodi raztopljivo, nežgano pa se celó malo dá raztopiti v nji. 5 funtov (5 liber) vode zamore scer le en kvinteljc apna popolnoma raztopiti, to je, se ž njim nasititi, — al ta mervica je že zadosti, da se rastline, kterim le zlo zlo stanjšane rudninske stvarí teknejo ali hasnejo, previdijo s tisto merico apna, ktero v sebi prekuhati zamorejo, ako je stanjšana z vodo. Ker v ti meri z vodo nasiteno apno lahko na vse strani zemljo prešine, tedaj zamore tako apno celo svojo moč po zemljišu hitreje razširjati, kakor pa vsaka druga sorta nežganega apna, kakor sta, postavim, lapor ali kreda, ki se še le raztopiti dasta po gnojcu (Humus) in po ogelno-kislini, ki pride na dan, kadar gnojec razpade.

V 100 funtih čistega apníka (Kalkstein) je 56 funtov apna in 44 funtov ogelno-kisline. Kadar apno žgemo, izženemo ogelno-kislino iz apníka, in kakor hitro apno ob ogelno-kislino pride, ki ga je mečila in mu vso ojstrost jemala, postane apno ojstro, razjedljivo, tako rekoč, nova huda stvar. Čisti apník te ne bo nikdar opekel, ker ogelno-kislina njegovo ojstrost zvezano derží in mu še poverh tega tudi il, pesek, železo in druge primešane rečí razjedljivost tolažijo. Kadar pa je apno žgano bilo, je po ognju zbežala mila ogelnokislina, in apno je sedaj toliko ojstreje in bolj razjedljivo, kolikor bolj je samo na sebi, prosto druzih, gori imenovanih primešanc (ila, peska itd.), kterih ogenj pregnati ne more. Iz tega se tudi lahko vidi, da ni vsak apník za apno enako dober.

2. Živo ali žgano apno je po svoji natori enak potašlju ali pepélu. Vse te stvarí pa imajo silno poželjenje se sprijemati s kislimi stvarmí ali s kislinami. Kodar koli zadenejo na kislino, se berž združijo in zedinijo ž njo, in iz tega edinstva postane čisto nova stvar, ki ni več kislina, pa tudi lugasta stvar ne, ampak je nova sol, ki ne cika več na nobeno poprejšno stvar. Da bode to vsakemu popolnoma jasno, vzemimo kos krede in primerno mero hudičevega olja (žeplene kisline); kaj ne, da hudičevo olje je razjedljivo, kamor kane kapljica? Vlímo pa hudičevega olja v primeri na kredo, — zašumela bo ogelnokislina iz nje, in ostala nam bo v skledici rujavkasta raztoplína, ktero smemo v roko vzeti in nas ne speče več — to je: gips, ki se je naredil iz apna krede in ž njim sprijetega hudičevega olja.

Ko smo tedaj iz tega lastnost živega apna spoznali, da grabi po kislinah in jih v-se jemlje, pojmo na polje.

Dobra zemlja ne smé kisla biti. Kjer je kisla zemlja, rastejo kisle rastline, ali če niso kisle, so saj manj vredne od druzih. Res je scer, da nekoliko kislobe se dela z gnojcem v vsaki zemlji, ali ž njim se razvezuje iz gnoja tudi amonjak (tista stvar, zavolj ktere gnoj svoj smrad ima), in ta amonjak se združuje s kislinami in jih krotí. Ker pa tega amonjaka s premalo gnojem premalo na njivo pride, ali če je zemlja sama po sebi prekisla, kakor na močirnih zemljiših itd., tam je treba krotiti kisline z lugastimi stvarmí, tedaj je apno na tacih zemljiših neprecenljiva dobrota, ker apno popiva kisline in je dober kup.

Kmetovavci! ali ni veliko vredno, da to vémo? Zdaj že poznamo eno dobro lastnost apna.

(Dalje sledí.)

Premišljevanje
narave in previdnosti božje v nji.

Poslovenil Mihael Verne.

Okrogla podoba zemlje.

Med zapopadki, ki jih ljudjé o podobi zemlje imajo, je menda tisti naj navadniši, po kterem si zemljo ko veliko, okroglo, plošnjato planjavo mislijo, tako namreč, da ljudjé le na nje zgornji plati po koncu okrog hodijo in živé.

Al ko bi bila zemlja plošnjata ravnína, kakor se zastran svojega velicega obsežja človeškemu očesu zdí, bi morala ta planjava vendar kje kraj in konec imeti: in ne bilo bi mogoče, da bi, ko se kakošnemu kraju bližamo, verhe hribov in stolpov prej vidili, ko njih spodnje dele zagledamo. Zemlja je tedaj krogla, ki pa ni popolnoma okrogla, ker je v vravnovarju nekoliko zvišena, na obéh tečajih pa, kakor, na primer, pomeranča, nekoliko vderta. Al ta razloček znese komaj 10 nemških milj, in se pri tako grozoviti krogli, ki na okrog 5400, na debelost pa 1720 nemških milj meri, skoraj še ne pozná.

Da je zemlja kroglolične podobe, pričuje za gotovo nje senca, ki ob luninem mraknjenju luno zagerne in ki je v svojem obsežju okrogla. — Ako bi ne bila okrogla, kako bi mogoče bilo, z barkami okoli nje priti? In kako bi moglo sonce z luno in zvezdami ljudém, ki prebivajo

na izhodnem prej, na zahodnem pa pozneje izhajati in zahajati?

Podoba, ki jo zemlja ima, je takošna, da je za žive stvarí naj pripravniše prebivališče. Pri ti podobi se svetloba in gorkota — za ohranjenje živih stvarí neobhodno potrebna pripomočka — lahko po celi zemlji v enaki meri razdelujete, in se noč in dan, gorko in merzlo, mokro in suho vreme neprenehoma verstí. Voda se v primerni obilosti po zemlji enako delí, in vsak del zemlje občuti dobrotljiv vspeh vetrov. Brez vsih teh korist bi bili, ako bi zemlja kakošno drugačo podobo imela. V nekterih krajih bi bila raj, v druzih pa zmešnjava in puščoba. Nektere kraje bi voda zalivala, nektere pa sončna vročina posušila. Nektere dežele bi bile silovitosti viharjev podveržene, do nekterih pa bi še skoraj zrak ne mogel. Nekoliko zemlje bi sončno gorkoto vživalo, nekoliko pa mraza oterpnilo. — Tudi pri ti napravi se kaže neskončna modrost našega Stvarnika.

O Noriku in Noreji.

Spisal Davorin Terstenjak.

Tretji članek.

(Konec.)

To je obraz starega slavnega **Norika** — pervotne domovine Slovencov. Po pravici je toraj pisal stari Nestor (rojen 1056, umerl okoli leta 1116) v svojih letopisih: „Byst' jazyk (rod) slovjenesk od plemeni Jafetova **Narci**, ježe sut' **Slovjene**“ [1]).

Vidili smo, da so meje starih Slovencev (Noričanov in Panoncev) segale od sinje Adrie prek čez visoke Tore od stočja Save do bistrega Ina. Glas našega krepkega jezika je odmeval po krasnih panonskih ravnicah in visokih gorah. Sladka pesem, očitalnica mehke čuti Slovencev, se je glasila med zelenimi dolinami in visokimi hribi. Imena bistrih rek **Mure**, **Save** in **Drave** pričujejo še današnji dan pobožnost naših pervih očetov.

V duhu smo gledali ponosite mesta, v kterih ste cvetele umetnost in obertnost. Visoko njihovo zidovje je obdajalo stanovališča mirú, ker Slovenci niso nikdar napadali drugih narodov, ampak le se junaško branili proti tuji sili in okrotnosti. Podertine slavnih mest tožijo druge pred stolom zgodovine divjosti, ne pa nas.

Pregledovali smo, čeravno ne natanko, zgodovino naših očetov. Gotovo so več kakor jezero let pred Kristovim rojstvom mirno živeli in svojo zemljo obdelovali. Kelt **Veternjak** je pervi privihral v mirne kraje naših dedov in nje obropal. Za njim prideta divja sina merzlega severa **Kimber** in **Teuton** in uznemirita mirne prebivavce. Vidili smo naše dede v lepi prijaznosti z mogočnim Rimljanom več časa živeti, ali deželoželjni Rimljan je z podjarmlenjem povračal prijaznost naših očetov. Kamor je prišel, je razderl vsako narodovno življenje, ker druzega pravila ni poznal, kakor „ubi Romanus vincit, Romanus habitat“, to je, „kjer Rimec zmaguje, tam Rimec stanuje“. Jezik naših pervih očetov se je samo slišal pri mirnih čedah okoli domačega komena, v svetih vežah; v drugih rečéh je vladal jezik starega Kapitola. Pozneje je polatinčil celó narodne božanstva. Slovenec je vsikdar bil pokorna duša; le vere ni si dal vzeti. Na spomenike, ktere je postavljal umerlim ljubim, je sicer pisal z latinsko besedo, ali bogove svoje je obrazil si po domačem. Jezero spomenikov še nam kaže obraze ali pa symbole indo-slavenskih božanstev. Vera je bilo staremu Slovencu čez vse, — o, da bi zdajnim sinom tudi bila!

Slišali smo od junakosti pervih očetov naših; po treh straneh sveta je tekla kri hrabrih Noričanov in Panoncev. Med tem, ko so sinovi naših dedov se hrabro borili po tujih deželah, je doma skerbni oče pestoval obertnost in poljodelstvo. V kratkem času so se naučili bolje izobraženi jezik Livia in Cicerona, čeravno ne izverstno, vendar saj za vsakdanjo potrebšino.

Al previdnost božja, ktera celi svet vlada, je odločila tudi mogočnemu Rimu uro propasti, ker sedež njegov ni osnovan bil na pravičnosti. Prek Dunaja silijo divji pa krepki germanski rodovi. Začnejo se kervave bitke. Naši očetje so stali na meji, — perve strele so njihove persi zadevale. Branili so junaško deželo svojih gospodarjev, ali Rim je padel, mehkužnost ga oslabila. Divjih germanskih rodov čete se zdaj razlivajo po mirni zemlji naših očakov. Goti, Sarmati, Kvadi, Alani, Vandali, Markomani in Heruli se tirajo po ravnicah panonskih. Za temi še pride šiba božja — grozovitni Atila ali Ecel, kterega ime pomeni pasji jezik [1]). Poznate še Slovenci strašne povesti od Pesjanov? One spominjajo na divjo ravnanje barbarskih Hunov. Sveti naš rojak Jeronim britko toži o žalosti unih časov. „Dvadeset let je“, pravi sv. Jeronim panonski Slovenec, „da med Carigradom in julskimi planinami se kri preliva vsaki dan. Koliko žlahnih gospá, koliko Bogu posvečenih devic, koliko plemenitih trupel je bila igrača tem zverinam! Škofje so vjeti, mašniki in duhovni vsake verste umorjeni, cerkve razderte, konji pri oltarjih božjih privezani, ostanki svetih marternikov so skopani in razmetani, — povsod le žalost, stok in jok, in jezeroverstne podobe smerti. Rimski svet se je poderl. Razun ternja in goščave ni med nebom in zemljo ničesar ostalo; vse se je pokončalo“ [2]). Ali tudi ti divjaki so našli konec, in spet je Slovenec okreval. Lepa korutanska vojvodina je nastala, in zgodovina nam je sporočila slavne imena blagih vojvodov pravičnega Inga, slavnega Boruta in pobožnega Karata in Hatimira. Opušene panonske ravnice je spet naselil severno-slavenski brat Serb in Horvat. Potomci Čeha, Leha in Meha, kteri so enkrat iz krapinske doline proti severu gnali svoje čede, so se spet povernili v staro domovino. Bog je pomnožil slavenski narod kakor malo kterega drugega. V kranjskih in noriških planinah je še ostalo pervotno pleme slovensko, ktero so zdaj čeltiško-nemški Bavarci in nemški Franki podjarmili. Več let se je boril kervav boj. Grozovitnost Frankov je bila neskončna. Konstantin Porphyrogenita pravi, da so Franki otroke Slovenkam iz pers tergali in svojim hertom za hrano metali [3]). Padlo je korutansko vojvodstvo in z njim politična sloboda Slovencev. Iz zapadnih stran pervotne domovine Slovencev so naše dede stirali premagavci, ali pa jih izrodili. Popačene slovenske imena gor in rek, mest in tergov opominjajo še na nekdajno bilost. Jezero let je preteklo, in v zgodovini najdemo malo čertic od slavnih del Slovencev. Skrite so bile pod tujim imenom. Tujšina je zadušila slednjo cimico narodnega življenja. Ali vendar je ni vse kalí pomorila. Pod trulim truplom je iskra še klila in nova dôba je to iskro uplamenila, in spet omlajeni stojí narod slovenski. Pod žezlom milostivega vladarja Franca Jožefa, Bog ga živi dolgo let! si je spet omogel, in lepo cvetè po Slovenskem poljodelstvo, obertnost in umetnost. Jezik slovenski je začel vživati spet svoje pravice, razvijati se počenja domače slovstvo, zavedli smo se in ljubiti smo začeli narod svoj in skerbeti za njegovo dušno in telesno srečo. V temah in v mraku smerti je nekdaj sedel služeč peklenskemu poganstvu in nepoznaje pravega živega Boga, — zdaj se greje Slovenec kot zvest kristjan v luči prave vere, ktero mu oznanujejo goreči duhovniki ustmeno in po zlatih bukvah slovenskih. Vse

---

[1]) Nestor Edit. Timkovsk. str. 3.

[1]) v. Hammer Fundgruben des Orients. — [2]) S. Patris Hieronimi opera. Editio Congreg. Mauri. IV. P. II. str. 274. — [3]) Constant. Porphyrag. Adm. Imp. Cap. II. Stritter 392.

to pa storí ljubezen do domovine. Ljubimo jo vedno bolj goreče, ker vredna je, da jo ljubimo. Po vsi pravici se dajo na njo oberniti besede nemškega pesnika, ki pravi:

O gutes Land! O Vaterland! Inmitten
Dem Kind Italien und dem Manne Deutschland
Liegst du, der wangenrothe Jüngling da;
Erhalte Gott dir deinen Jugendsinn!

Kratkočasno berílo.

Lot jezika.

(Národna bosniška povest.)

(Dalje.)

Čez mesec dní je bila Mejra pripeljana v hišo bogatega Omera. Ženitvalo se je celi teden brez prestanka; ni se gledalo, kdo da pije in kdo plačuje. Osmi dan so se razšli, Omer z lepo Mejro ostane sam. Vse se je čudilo, odkod je Omer toliko bogastvo dobil, da more tako z bètom živeti. Nekteri so mislili, da je vzdignil zaklad. Pa pustimo druge in deržimo se svojega Omera. Pregovor pravi: „kakor prišlo, tako prešlo“; „kar se je Anžik naučil, to tudi Anže zna“. Omer se je tudi odsihmal za delo malo menil, ktero je skoraj pozabil. Mislil je: še petnajst mošinj imam, s temi bom kupčeval. Al kupčija ni za vsakega, kakor tudi za Omera ni bila. Res tergovine si pervikrat nakupi polno štacuno; ali ko je poznej po blago hodil, ga je vsakrat po manj privozil. Zmiraj manj je bilo blaga, zmiraj manj tudi dnarjev.

Tako je Omer tergoval štiri leta. V vsem se je vidilo, da je pogodbo z Judom popolnoma pozabil. Ali ko nastopi peto leto, se mu jame na licu čedalje bolj poznavati, da ga nekaj pêče. Sedmega leta ga pa napol zmanjka v obrazu. Večkrat so ga žena in prijatli zatekli v solzah; ali zastonj so ga izpraševali po vzroku njegove žalosti. Vse prašanja je odbival kakor človek, ki je že zgubljen. „Meni ni več pomagati, pustite me na miru“, — to je bil vselej njegov odgovor. Zala Mejra izvé koj od konca od Juda strašno pogodbo. — Zdaj si misli: „zadnji čas je; dar pod pasho, pa kadiju (sodniku) na koleno“. Tako v pervo, tako tudi v drugo. „Ta žena mora žlahnega rodú biti“, pravi kadija. „Že v drugo me je osramotila, morebiti išče pri meni kake milosti, al se sramuje povedati“.

Ko se tretji dan napoči, stopi Mejra še z lepšim darom pred kadija. Poljubivši mu rob oblačila je hotla po navadi pobegniti, al kadija pomigne slugam, da jo ustavijo. „Ženska“, pravi, „ti si me že trikrat osramotila, govori: v čem ti morem milost skazati“. — Mejra je kaj tacega komaj pričakovala. Z eno roko na čêlu, z drugo na persih, spregovorí: „Kadija, tvoja milostljivost mi dajè serce, da se upam prositi: Dovoli mi prihodnji petek le eno uro na tvojem mestu soditi“.

„Pri moji véri, ženska! sodi, če hočeš celi dan“. To slišati se ponižno zahvali in odide vesela čakaje petka.

Petek — dogovorjeni dan povračila — pride. Omer ni imel vinarja v mošnji, — kje bi bil le 30 mošinj vzel. Tedaj ni kazalo druzega kakor da mu bo Jud lot jezika pred sodnikom odrezal.

Mejra je bila zgodaj vstala. Kadija jo pričaka, ji dá svoje oblačila in ji dene dobrovoljno s svojo roko turban na glavo. Radoveden je bil, kako bo nek ženska sodila. Zato se umakne precej v stransko sobo in se nameni od tam skozi durno okence gledati.

Naš golobradi kadija si je bil ravno lulo dobro zakuril, ko Omer in Jud v sodnico stopita. Poklonivši se po šegi se enmalo nazaj umakneta, — preidejo dvé, tri minute, dokler kadija nekekrati dim iz lule izpuša. — Kadija: „Kaj so vaju želje?“ Jud: „Prišla sva pravice iskat, visoki gospod!“ Kadija: „Kaj dobrega?“ Jud: „Vse dobro, hvala Bogu!“ Izgovorivši jame Isakar dokazovati, kako je pred sedmimi leti Omeru posodil trideset mošinj dnarja, pa kako sta se pogodila, ako ta čas Omer ne bi posodila vernil, da mu ima Jud lot jezika odrezati, in za to sta zdaj prišla. Kadija: „Jeli tako? Ti! kako ti je imé! je li res, kar ta pravi?“ Omer jokljivo: „Gospod, vse čista resnica!“ Kadija odprè sodne bukve, ter jame preobračati list za listom. Pri enem se naenkrat ustavi, pomermra nekoliko . . „Res je tedaj! vse tako stojí v sodnih bukvah pisano. Al si prinesel nož?“ — popraša Juda. „Kaj pa da sem!“ odgovorí Jud. „Ej, človeče!“ — spregovorí kadija ostreje — pazi dobro, da le samo en lot odrežeš, zakaj, ako manj, ali več odrežeš, kakor sta se pogodila, bo tebi gorjé“.

Jud straha osupne: „Bog Abrahamov, naj ne gré tako natanko, visoki gospod! Ako mu ga odrežem več, z zlatom mu ga bom odvagal; ako odrežem manj, mu bodi na dobro!“ „Pès neverni!“ — se zahudí serdito sodnik — „kaj si ti sodnik tukaj, da postave predpisuješ? Para judovska, precej reži!“

Joj muke in zadrege za Juda! „Bog Abrahamov! začnè z derktajočim glasom, ne prederznem se mešati v carske opravila. Vém, da je le tebi dano, in le ti znaš po postavi soditi . . jez si ne vém pomagati . . naj obderží vsih 30 mošinj, naj obderží tudi lot jezika — midva sva prijatla!“

Na to se sodnik še bolj razserdi in poklice briča: „Ajd hitro po rabeljna! Jez bom pokazal judovski pari, da bo vedil kaj je nepokornost pred sodnikom“. Rabelj prispè z golo sabljo. Jud pade na kolena, in poljubvaje kadiju šolne začne prositi. Al kadija se ne dá izprositi, ampak žene vedno staro: „Al reži lot jezika, ali daj glavo pod meč!“ Zdaj sprevidi Jud, da ni drugače, da se je treba odkupljati. Premogočni gospod! tvojih je trideset mošinj, ravno toliko jih dolžniku odpuščam, al reši me te nevolje, da ne bom nikomur jezika rezal, in najmanj svojemu prijatlu Omeru. Milostljivi gospod! moj oče! moja majka, vidim, da sem zabudalil, prizanesi! milost!“ — „Seci rabelj“, zagromí kadija. Rabelj prime Juda, ki se je bil terdo za kadija zagrabil: „Milost, gospod, ako si Turčin!“ — Na to priskoči Omer in začnè kadija poljubovati in prositi za svojega prijatla. Tega ravno je čakal mladi kadija. „Omer“, pravi on, „zavolj tebe mu je odpuščeno! al turška véra je terja od kamna. Naj pomni Jud, kaj se pravi kadijska sodba!“ — Jud odšteje kadiju trideset mošínj; ta mu pa še ukaže, da naj Omera objame. „In zdaj bom zapisal v sodne bukve, da je vse pobotano“. Poljubivši še enkrat kadijeve šolne in obleko se zahvalita oba za pravično sodbo in očetovsko dobroto in odideta.

(Konec sledí.)

Novičar iz austrianskih krajev.

Iz Maribora 24. aprila. — Celo mesto je bilo včeraj zvečer na nogah; nekteri so hiteli v gledišče, ker so k svečanosti ženitve Njih Veličanstva mestjani spevoigro „Das Nachtlager in Granada“ igrali in dohodek mestnim siromakom odločili; drugi pa so šli svečavo gledat, ktera se je, ko je noč nastopila, iz piramide — brega na severnem kraji Maribora — na vse kraje vidila. Danes so že zgodaj streli veselje tega dneva oznanjali, ki se je s slovesnim cerkvenim obhajilom praznoval. Med pripravo k veliki maši pa se začujejo nenadoma molkli glasovi iz stolpa — „ogenj! ogenj!“ se kričí po celem mestu, in vse hití iz cerkve. V koroškem predmestju je gorel hlev, nad kterem je bilo veliko sena in slame, — al hvala Bogu, v eni uri je bil ogenj pogašen, in ob 11. uri se je začela cerkvena svečanost. Verjanski.

Iz Tersta 27. aprila. Po dolgi suši in vročih dnevih v tolažbo kmetovavcem nam dalo je milo nebo pohlevni dež, ki nam je zevajočo zemljo pomočil, da bo

zamogla vela zelenjad se oživljati in sad dozrevati. Godila se je že velika škoda na polju in v nogradih, ker letos do sadaj še dežja imeli nismo, in lahko si mislite, koliko strahú je vedno vedro vreme delalo kmetovavcu, kterega so pripravile slabe letine na beraško palico, da ga tare lakota in siromaštvo. Bog daj letos boljo letino! — Da tudi pri nas je dan poroke svitlega cesarja obhajan bil z mnogimi slavnostmi in veselicami, in da se je storilo marsikaj v občni blagor, ni treba na dolgo in široko popisovati, ker se vé da ta dan je bil dan občega veselja. — Strel ob ognju nam je zopet dovoljen, in sicer ob burji se bo vsakih pet ali šest minut ponavljal, oznanovati nevarnost. — Čujemo, da rusovske barke, ki jih je gerška vlada kupila v naši luki, so na poti na Gerško dobile povelje, oberniti se v pristaniše pri Kalamoti poleg Dobrovnika, ker se menda bojé angležkega in francozkega brodovja, ki se je jelo sovražno proti Gerkom ponašati.

Iz Pole v Istrii. K. Da bi se poroka našega presvitlega cesarja tudi tukaj praznovala, poleg sv. cerkvene slovesnosti predsedništvo tukajšnjega komuna tudi napravilo veliki ples in tombolo, kterih dohodki so namenjeni ubogim. Imajo tedaj tudi Istrijani priložnost dan carjeve poroke si posebno v serce vtisniti. Druga tudi vesela novica je, da smo imeli 21. t. m. dež, in skorej bi rekel, da letos je ta dež pervi bil, ker v tem letu še ni dežilo, razun izzačetka mesca marca pičlo uro. Ljudstvo je zavoljo tega že dežja željno pričakovalo, zdaj nam je tolažba, da bomo imeli letos boljo letino, ktera je zlasti revnim kmetovavcem sila sila potrebna.

Iz Ljubljane. Med poslavljenimi z redom Franc-Jožefovim so tudi gosp. Anton Kos, častni korar in dekan v Kranji. V silni hitrici, da smo zadnjič mogli v eni uri dolgo versto imen prebrati in novičarja spisati, ste se vrinile tudi pomoti, ktere ob enem popravimo s tem-le: gosp. dr. Ulepič je povzdignjen v žlahni stan, in namest „infulirani prošt gosp. K. Zorn“, naj se bere infulirani stolni dekán. — Občnemu prizadetju, vredno poslaviti dan poroke Njih veličastva, se je pridružil tudi gosp. dr. Heinr. Costa, ki je v mični nemški pesmici pripodobko spisal pod naslovom „der Brautschatz“, ktera lično natisnjena se prodaja po tukajšnih bukvarnicah po 8 kr., in ktere dohodki so namenjeni v milodarno ustanovo Elizabetno. Bila je ta pesmica v muziko složena in peta ob slovesni spevoigri, ki jo je v četertek napravila tukajšna filharmoniška družba v častno praznovanje poroke Njih veličastva.

Novičar iz mnogih krajev.

V pondeljk zvečer ob polsedmih je bila poroka presvitlega cesarja v cerkvi dvorne fare, ktera je bila za ta imenitni dan krasno okinčana in z blizo 10.000 svečami razsvitljena. Vpričo cele cesarjeve in cesarične rodovine, vsih gg. škofov, ki so se na Dunaji snidili in so bili v cerkvi v 2 versti postavljeni, vsih poslancov in diplomatov ptujih dežel, poslancov iz celega cesarstva, vojaških in deželnih oblastnikov in mnoge druge gospôde je bilo slovesno cerkveno opravilo, ktero je opravljal dunajski višji škof in ktero je grom topov naznanjal glavnemu mestu austrianskega cesarstva. V torek zvečer je bilo mesto z vsimi 34 predmestji tako veličastno razsvitljeno, da še nikdar tako; na milione je luč in lamp gorelo, da se je noč spremenila v dan. V sredo sta blagovolila Nj. velič. cesar in cesarica sprejemati poslance, ki so se iz vsih austrianskih dežel podali na Dunaj ponižno poklonit se in srečo vošit k preveselemu in za celo cesarstvo velikovažnemu zakonu.— Iz vsih krajev Laškega se sliši vesela novíca, da vsi poljski sadeži dobro letino obetajo. Da bi pač tudi iz vsih druzih krajev slišali enake vesele novíce, ker se je bati, da bi mraz poslednjega tedna ne bil že veliko veselega upa zaterl. — Iz rusovsko-turške vojske so sledeče naj novejše novíce: Rusovska armada se pripravlja iz male Valahije umakniti in se je začela od Kalafata proti Radovanu in Krajovi pomikati; bolnike prepeljuje iz Krajove v Bukurešt nazaj. Zakaj to? se ne vé; nekteri mislijo, da vojskovodja Paskievič bo po drugem načinu peljal vojsko, kakor dosihmal Gorčakov. Proti Šumli stopajo Rusi od 3 straní: čez Silistrio, Karuso in Kostenčo. Pri Silistrii je 18. t. m. vojska še zmiraj huda bila; po silnem dvakratnem naskoku še ni mogla rusovska armada terdnaje vzeti, vendar se ne bo mogla ubraniti, ker Rusi zmiraj novo pripomoč dobivajo. Tudi brambo Trajanovega nasipa so Turki opustili in 7. t. m. so Rusi posedli to važno mesto. Te dní se je zagnala tudi novíca, da angležko-francozke barke bombardirajo Odeso in to mesto gorí na več krajih, — ali zadnje novíce povejo, da to ni res. Imenovane barke so scer začele streljati na neke barke v ondašnji luki, da je nekaj pa že davnej sprazjenih magazinov goreti začelo, — mesto pa leží eno uro preč in se mu dozdaj ni še nič žalega zgodilo. 26 angl. franc. bark pa leží pred Odeso. — 14. t. m. je pripeljal angležki parobrod perve angležke vojake v Carigrad, ktere so ondi vkvartirali. 400 let je preteklo, da v glavno mesto turškega carstva ni stopila nobena kristijanska armada. V Gallipoli je že 25.000 Francozov in 8000 Angležev. Za stanovanje angležkega lorda Cambridga in francozkega princa Napeleona ste že pripravljene dve velike sultanove hiši; stanovanje Napoleona je tako bogato s svilo in baržunom napravljeno, kakor da bi mislil za zmirom tukaj ostati. Stari Turki pa te pripomoči niso nič kaj veseli, ker so prepričani, da jim zadnja ura bije: zato zdaj pravijo: „ko je Menčikov prišel, je vzel koran v roke in veleval: naj se iztergajo nekteri listi iz njega; ko pa so Angleži in Francozi prišli, so tudi prašali po koranu, in veleli: naj ga veržemo celega v černo morje“. Vstaja Gerkov zmiraj huja prihaja in vedno večji je plamen, pokončati turško silo. Mesto Arta je že razvalina, Janino oblega 15.000 puntarjev. — Francozka vlada nabira zmirom več armade za vojsko; ravno je ukazala 56 novih švadronov konjikov napraviti. Po besedah vradnega „Moniteur-a“ je Napoleon zadovoljen z nameni austrianske in pruske vlade. — Admiral Napier, izzačetka toliko prederzen, si ne upa vojske začeti na izhodnem morju, dokler ne dobí nove pripomoči.

Uganka zastavice v 30. listu.

Naj mlaji je imela 7 drobnih, 3 debele.
Srednja je imela 28 drobnih, 2 debeli.
Naj stareja je imela 49 drobnih, 1 debelo.

Skupej je bilo 84 drobnih, 6 debelih.

Današnjemu listu

je pridjana 16. pôla „občne zgodovíne“.

Stan kursa na Dunaji 27. aprila 1854.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	85¾ fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	80¾ fl.
	4½ „	76½ „	Windišgrac. „ „ 20 „	28½ „
	4 „	69¾ „	Waldštein. „ „ 20 „	28⅝ „
	3 „	55 „	Keglevičeve „ „ 10 „	10½ „
	2½ „	44 „	Cesarski cekini	6 fl. 18
Oblig. 5% od leta 1851 B		112½ „	Napoleondor (20 frankov)	10 fl. 45
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		84 „	Suverendor	18 fl. 20
Zajemi od leta 1834 . .		224 „	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1839 . .		119½ „	na 100 fl.	35½ fl.

Odgovorni vrednik: *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik: *Jožef Blaznik.*